

ACC. N:R M. 15503 : 1-7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne Upptecknare: Frans Mårtensson, Brantorik
Härad: Järvestad Berättare: " " "
Socken: Limnis ö Ö. Köbblöv Berättarens yrke: f. d. lantbrukare
Uppteckningsår: 1956 Född år 1877 i Ö. Köbblövs sn.

Årshögtiderna och deras firande. s. 1-7.

Upprop 22/11 1956

Skriv endast på denna sida.

Högtider under året
med sina bruk

ACC. N:R M. 15503:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Upprop

22/11 1956

Advent firas allmänt som högtidsdag. Man städer
nog hemmen lite mer än vanliga söndagar. Folk
besöker quattjänsten mera allmänt den söndagen.
P.s. 43 ger en särskild stämning, liksom Foglers
Floriana, isynnerhet då den sjunges av kör. Det
hela ger en stämning och föränning av jul. I många
fall tändas ljus i hemmen den söndagen. Om väd-
ret tillåter ges en tillansning av gravställena.

Lucia firas mest som en barnföreläsning.

Förberedelserna till julen ha under de senaste 20
åren förenklats ytterligare. Julstakt förekommer
knappast i hemmen. Man skickas grisen anting-
en till någon slaktare, eller också till and-
slakteriet och får den så invaringgjord till
baka. Julbaket utgöres mest av småröds- och
finkaksbak. Grovbröd köpes från and-bageri
eller privat bagare. Öl brygges inte utan köpes
av kringkörande bryggeribilar. Julfischen

4)

Flögfider under året
med sina bruk

ACC. N:R M. 15503: 2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2.

Köpes också i många fall färdigblötad. Mat-
rätterna julafton är ungefär desamma som för,
bestående av luffisk och risgrynsgröt, kanske nå-
got mera delikatesser nu än för i tiden. Julgran
i hemmen förekommer allmännare nu än för,
särskilt i arbetarehem. Julklappsutdelning är
allmänt. Likaså bruket att sätta upp julkrön
sill fåglarna. Skyporna förekommer julotta, som
vanligen är välberökta. Nyår och trestondagen
firas något enklare än själva juldagarna.
Täldre fider förekom under julhelgen, uti i bondgår-
darna ej något annat arbete än skötseln av tera-
luren och samma är förhållandet än. Även hos
hantverkarna är det mera stilla under julen.
De gamla julkalaserna med två måltider mat
är bortlagda sedan mer än 60 år tillbaka och jul-
kalas med en måltid är nästan också bortlagda.
Numera är det mest kaffebrudningar med

57

Högtider under året
med sina bruk

ACC. N:R M. 15503:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3.

gottabord. Dessa bjudningar börja i regel vid
19 tiden och pågå till midnatt. Man roar sig vid
sådana bjudningar med sällskapsspel, men även
kortspel kan förekomma. På fredagen går obe-
märkt. Fastlag firas med särskilt tillagade fast-
lagsbullar. Påsk firas med att varje familjemed-
lem erhåller minst ett halvt fjädd kokade och
vackert färgade ägg. I en del samhällen som
till exp. i Småland är det ett allmänt folk-
nöje att påskdagsmorgon samlas vid hamnen
och där påtta i gång med en större äggpickning
som kan resultera i att en del "pickare" har
mer än dubbelt så många ägg med sig när
de lämnar drabbningen än vad de hade när drabb-
ningen började och en del "pickare" är ren-
plockade vid drabbningens slut. Falborgsmäs-
soaffon brukar man utbränna ett stort bål på
någon dominerande höjd. På Brantevik brukar

(4)

Högtider under året
med sina bruk

ACC. N:R M. 15503: 4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4.

man samlas kring ett bål nere vid stranden. En
sångkör sjunger då samtidigt några vårsånger
som ge stämning åt det hela. På ingen gång är för-
samlingens kyrkoherde närvarande och talar
till vören. Första maj firas nu som allmän fridag
med demonstrationståg i industrisamhällena.
Om vädret vackert brukar man lite ^{var} gå ut till nå-
got passande ställe och dricka medhäft kaffe och
njuta av naturen. Pingsten firas i stort sett i lik-
het med 1:a maj, demonstrationståg undantagna.
Gravställena smyckas särskilt och gudstjänster
äro kanske besökta mer än vanligt. Midssommar
firas här på Brantevik nere i kustängarna
med samling kring där rest majstång kring
vilken dansen brädes omväxlande med så sam-
hällets kör sjunger. Sedan Brantevik fått sin
idrottsplats skax intill samhället brukas det
att man samlas på en av samhällets skolgårdar

Högtider under året
med sina bruk

ACC. N:R M. 15503:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5.

med ortens ideella föreningar, såsom rödakor-
sare, lotter och idrottare och så med musikorke-
ster i leden tågar genom samhället till idrotts-
platsen där musik utföres och kören sjunger
och församlingens kyrkoherde talar om stora na-
turhögtiden och även minner om lidelaget.
Samtidigt serveras kaffe m. m. inne i den vackert
belägna idrottsprästiljungen med härlig utsikt
över havet. Allhelgonadagen firas utelutande
som kyrklig högtid med gravsmyckning
och med allmänt närvarande vid gudstjänsterna,
i första hand av alla som haft anhöriga som
avlidit under året. Skärtiden har alltid en viss hög-
tidlighet över. Man har en viss förnimmelse av
att sedan närmar det sig julförberedelserna.
Till Skärtensafton brukas allmänt med anlägg-
en stekt höna, anka eller gås. Men det kan i
undantagsfall förekomma ^{även} någon annan kött rätt.

8)

Högtider under året
med sina bruk

ACC. N:R M. 15503:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6,

I Gistöv, där ^{man} nu har en "byagård" att samla i, fi-
ras Märten med subskriberad fest. Den rymlig-
ga salen är så vackert dekorerad med ankor och
gäss i naturlig storlek, silverkada av någon slags
plast, med inmonterat elekt. ljus i de samma.

Måltiden består av stekt gäs m.m. Dragspelsmu-
sik utföres under måltiden och någon för tillfäl-
let författas gäsvisa sjunges. Den gäsvisan som
sjöngs vid senaste Märtenfest lød så här:

Vi skänningar har det så bra på allt vis
till julen vi slakta en välgödder gris.
Om kommaren tacklar på ängen vår gäs,
med henne vi smörja till Märten vårt bräs.
O du kära lilla gåsen, som simmar i bäsen och drif-
tar så mör.

Du piggar upp oss förästen i kväll här på festen
till glatt humör!!

X

Högtider under året
med sina bruk

ACC. N:R M. 15503:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7.

En lärkrare gäs man i världen ej får
än den som värt opp i en skänsk bonagär.
Hon trippar så stoller i later och skick
till sommaren bort emot Närkeu den gick.
O du kära lilla gäsen — — — — —
(Metod. Kväsaren)

Efter måltiden frödes dansen några
timmar och stämningen är under kvällen
den bästa.

10/